

Recomandarea nr. 33
(în redacția din 10.12.2015)

Cu privire la termenele de prescripție în contractul de transport auto de mărfuri

Dat fiind faptul că, în materie de transport legiuitorul a specificat mai multe termene de prescripție, în practică apar dificultăți la aplicarea acestora.

Potrivit art. 268 lit. d) din Codul civil litigiile ce izvorăsc din contractul de transport se prescriu în termen de 6 luni. Art. 1021 alin.(1) din Codul civil prevede că, termenul de prescripție în raporturile de transport este de un an, iar în cazul intenției sau culpei grave, termenul de prescripție este de 3 ani.

Astfel, există o neconcordanță între art.268 lit. d) și art.1021 din Codul civil.

Urmează de menționat că în dependență de tipul de transport există codul respectiv (Codul transporturilor auto, Codul transportului feroviar etc.), precum și un șir de regulamente ce țin să completeze aceste coduri.

Se va reține că, în dreptul transporturilor faza judiciară este precedată de înaintarea reclamațiilor, care este obligatorie pentru părți, norma judiciară avînd un caracter imperativ. Deci, omiterea termenului de înaintare a pretenției duce la pierderea dreptului la acțiune.

În transportul feroviar acțiunile referitoare la transportul de mărfuri, bagaje și mesagerii pot fi înaintate căii ferate în termen de **un an** de la data producerii evenimentului ce a servit drept temei pentru înaintarea reclamației (art.161 alin. (2) Codul transportului feroviar). Reclamațiile împotriva căii ferate pot fi înaintate în termen de 6 luni, iar reclamațiile referitoare la amenzi și penalități - în termen de 45 de zile. Termenele de înaintare a reclamațiilor se calculează (încep să curgă) în modul prevăzut la art. 159 din Codul transportului feroviar. Acțiunile pot fi înaintate numai după expirarea termenelor prevăzute la art.159 sau pînă la expirarea acestora, dacă calea ferată a răspuns la reclamație.

Calea ferată poate înainta acțiuni referitoare la transportul de călători, mărfuri, bagaje și mesagerii în termen de **un an** de la data producerii evenimentului ce a servit drept temei pentru intentarea acțiunii. (art. 162 alin.(1) din Codul transportului feroviar).

În transportul maritim pretențiile față de transportator pot fi expuse în decursul a 6 luni, iar transportatorul e obligat să examineze în 3 luni pretențiile aferente transportului maritim și în termen de 6 luni pretențiile aferente transportului în trafic mixt. Prescripția reclamațiilor va începe să curgă potrivit prevederilor art.388 și 389 din Codul navigației maritime comerciale al RM.

Astfel, în transportul maritim este exclusă aplicarea prescripției de 6 luni la înaintarea acțiunii în judecată.

În transportul aerian reclamațiile urmează a fi adresate transportatorului într-un interval de 7 zile de la primirea bagajelor înregistrate și 14 zile de la data primirii mărfii. În caz de întârziere, reclamația trebuie făcută cel mai târziu într-un termen de 21 de zile de la data la care bagajele sau mărfurile au fost puse la dispoziția sa. Dreptul la despăgubire este anulat dacă acțiunea în responsabilitate

nu este introdusă în termen de **2 ani** de la data sosirii la destinație sau de la data la care aeronava ar fi trebuit să sosească sau de la data încetării transportului. (art.31 și 35 din Convenția pentru unificarea anumitor reguli referitoare la transportul aerian internațional, încheiată la Montreal la 28 mai 1999)

Cu penitență *Codul transporturilor auto* nu este destul de explicit, menționând în art. 49 alin.(2) că pretențiile și acțiunile în legătură cu transporturile auto de călători, bagaje și mărfuri se examinează în modul stabilit de legislație. Prin urmare, urmează a fi aplicat Codul civil.

Totodată, se va reține că în transportul internațional al mărfurilor cu vehicule se va aplica Convenția relativă la contractul de transport internațional al mărfurilor pe șosele (CMR, Geneva, 1956). Potrivit art.32 al acesteia acțiunile ce derivă din transporturile supuse acestei convenții se prescriu în termen de **un an**, cu excepția dolului sau culpei pentru care termenul este de 5 ani. Reclamațiile pentru pierderi sau avarii pot fi făcute în decurs de 7 zile cu excepția duminicilor și sărbătorilor legale de la data eliberării mărfii, iar în cazul depășirii termenului de livrare în termen de 21 zile.

Din cele relatate rezultă că prevederile alin. (1) art.1021 CC ce vizează termenul de înaintare a acțiunilor, cu excepția intenției sau a culpei grave, coincide cu termenul stipulat în art. 32 din Convenția menționată (CMR) și este **un an**.

De asemenea coincide și termenul de înaintare a pretențiilor 7 și 21 zile (art. 1020 CC și art. 30 CMR).

Întrucât cele relatate denotă că, în materie de transport nu există un singur termen de prescripție, acestea fiind specifice și chiar mai mici decât termenul general de prescripție extinctivă, Curtea Supremă de Justiție oferă următoarele recomandări vizavi de aplicarea termenelor de prescripție la transportul auto de mărfuri.

În scopul aplicării uniforme a legislației, precum și a evitării dificultăților și disensiunilor ce pot rezulta din neconcordanța art.268 lit. d) și art.1021 din Codul civil, se va reține că, nici un act juridic special în materie de transport nu prevede un termen de prescripție pentru sesizarea instanței de judecată de **6 luni**, acesta fiind un termen în care se pot înainta doar reclamațiile în transportul maritim sau feroviar.

Dacă nu se invocă intenția sau culpa gravă, atunci în raporturile de transport auto a mărfurilor se va aplica o prescripție de **1 an** (alin. (1) art. 1021 Cod civil pentru transportul auto de mărfuri intern și art. 32 din CMR pentru transportul internațional de mărfuri auto).

Art.1021 alin. (2) CC prevede termenele de la care începe să curgă prescripția. În cazul invocării unei altei pretenții decât pierderea parțială sau totală a mărfii sau încălcarea termenului de transportare, termenul de prescripție de **un an** va începe să curgă din ziua expirării unui termen de 3 luni de la data încheierii contractului de transport. Menționăm că la transportul auto de mărfuri, de asemenea este obligatorie înaintarea reclamațiilor, concluzia rezultând din art.1020 alin.(1) CC.

Astfel, transportatorul auto de mărfuri, căraușul, se poate adresa cu acțiune către client ce vizează încasarea sumei pentru transportarea mărfurilor într-un

termen de un an, care va începe să curgă peste 3 luni de la data încheierii contractului de transport, cu condiția că, în prealabil a înaintat o pretenție pârâtului.